Capaciteitsproblemen basisonderwijs Gent - Update 2015

1. Inleiding

Een aantal jaren geleden hadden we het fenomeen van het 'kamperen' aan de schoolpoorten. Dit startte op sommige locaties reeds dagen voor de start van de inschrijvingen. Sindsdien werd visueel duidelijk dat Gent kampt met inschrijvingsproblemen.

Om de kampeertoestanden en fysieke wachtrijen te vermijden werd het elektronische aanmeldingssysteem ingevoerd, startend met de inschrijvingen voor het schooljaar 2009-2010. De juridische grondslag werd voorzien, het onderwijsdecreet XXIV zorgde voor de laatste aanpassingen en modaliteiten.

Het voordeel van een aanmeldingssysteem is dat vrije plaatsen op een objectieve en transparante manier met respect voor de keuzevrijheid van de ouders worden verdeeld. Hoewel het Gentse systeem bij zijn voorbije jaargang een groot bereik (>85%) en een grote tevredenheid (82% van de ouders is tevreden tot heel tevreden) had (LOP Gent Basisonderwijs, 2014), blijft Gent kampen met een capaciteitsprobleem.

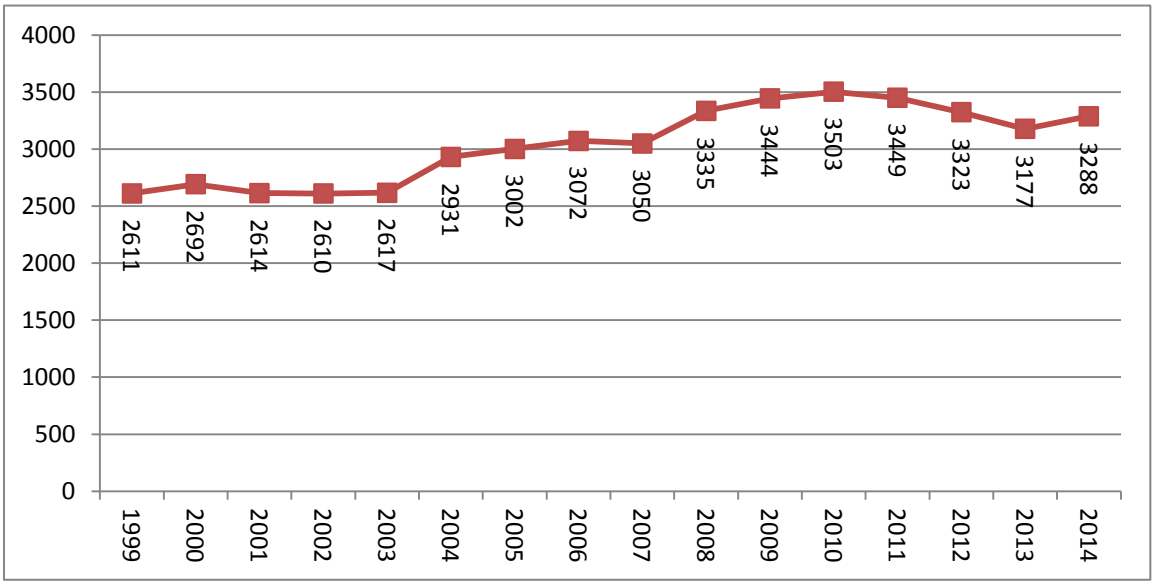
Ondanks de reeds geleverde inspanningen blijft in sommige wijken de vraag veel groter dan het aanbod en wordt Gent geconfronteerd met lokale capaciteitstekorten. Ouders worden dan ook gevraagd om bij de aanmelding van hun kind minimum 5 scholen op te geven. 4% van de ouders kreeg geen school toebedeeld. Indien ouders slechts 1 school hadden gekozen, zou dit oplopen tot 30% (LOP Gent Basisonderwijs, 2014).

Dit rapport is een update van het rapport van september 2013 en tracht een breder zicht te geven op de Gentse inschrijvingsproblematiek. We starten met een analyse van de demografische gegevens, om dan over te gaan naar een ruimtelijke analyse van (bij wijze van voorbeeld) de 1ste kleuterklas. De analyse geeft een zicht op de capaciteit per wijk, die vervolgens afgezet wordt tegenover het aantal kinderen op schoolrijpe leeftijd in die betreffende wijk. Op die manier bieden we zicht op de lokale capaciteitsdruk in Gent.

De meest recente cijfers (31/12/2014) zijn nog maar voorlopige cijfers. De prognosecijfers zijn eveneens nog onder embargo tot 30/01/2015.

2. Demografische context: groei, evolutie en prognoses

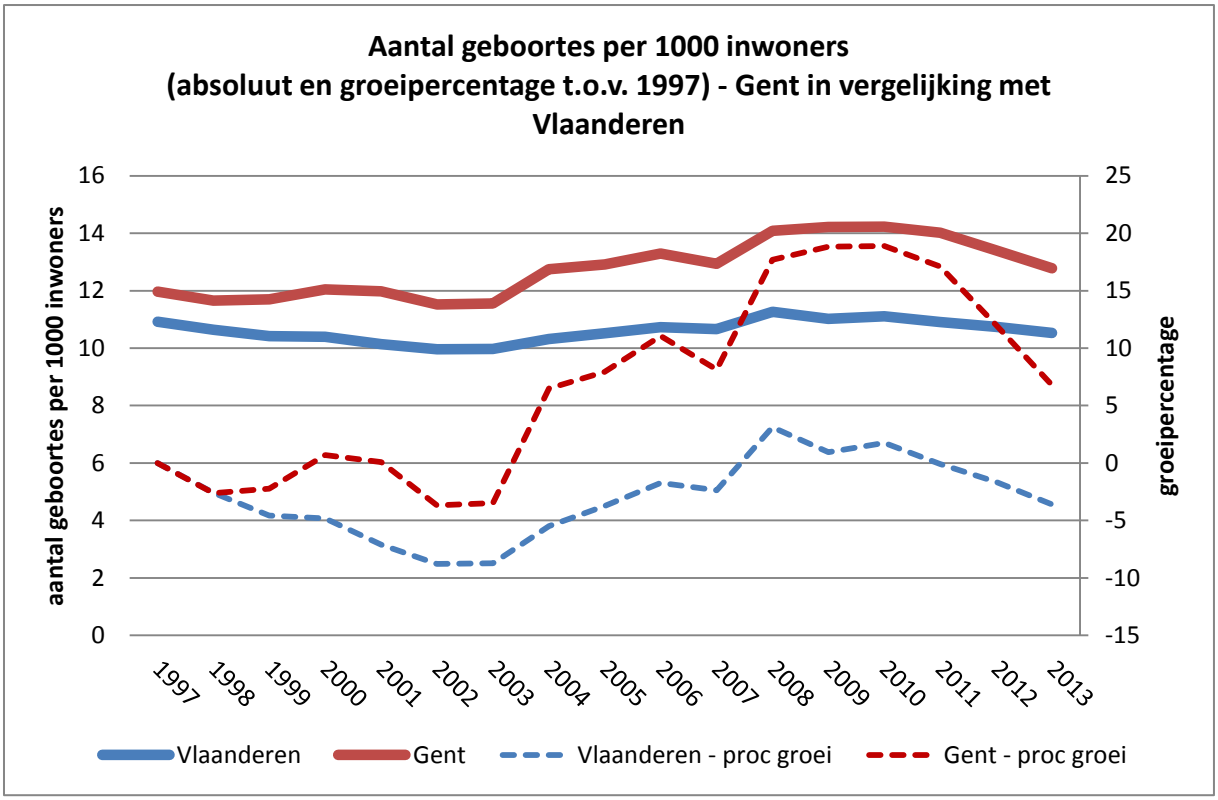
2.1. Evolutie van het aantal geboortes in Gent 1999 - 2014

Figuur 1: Evolutie aantal geboortes Gent

Figuur 1 toont de evolutie van het aantal geboortes voor Gent van 1999 tot 2014. Sinds 2004 is er een sterke toename, met een scherpe sprong in 2008 en een piek in 2010. Deze stijging houdt aan tot 2010. Sinds 2011 is er voor het eerst sinds lange tijd een lichte daling, die beëindigd lijkt in 2014. Globaal blijft het **geboortecijfer voor Gent hoog**. De stijging van het aantal geboortes is op zich geen vreemde evolutie aangezien ook het **totale aantal inwoners in Gent toeneemt**.

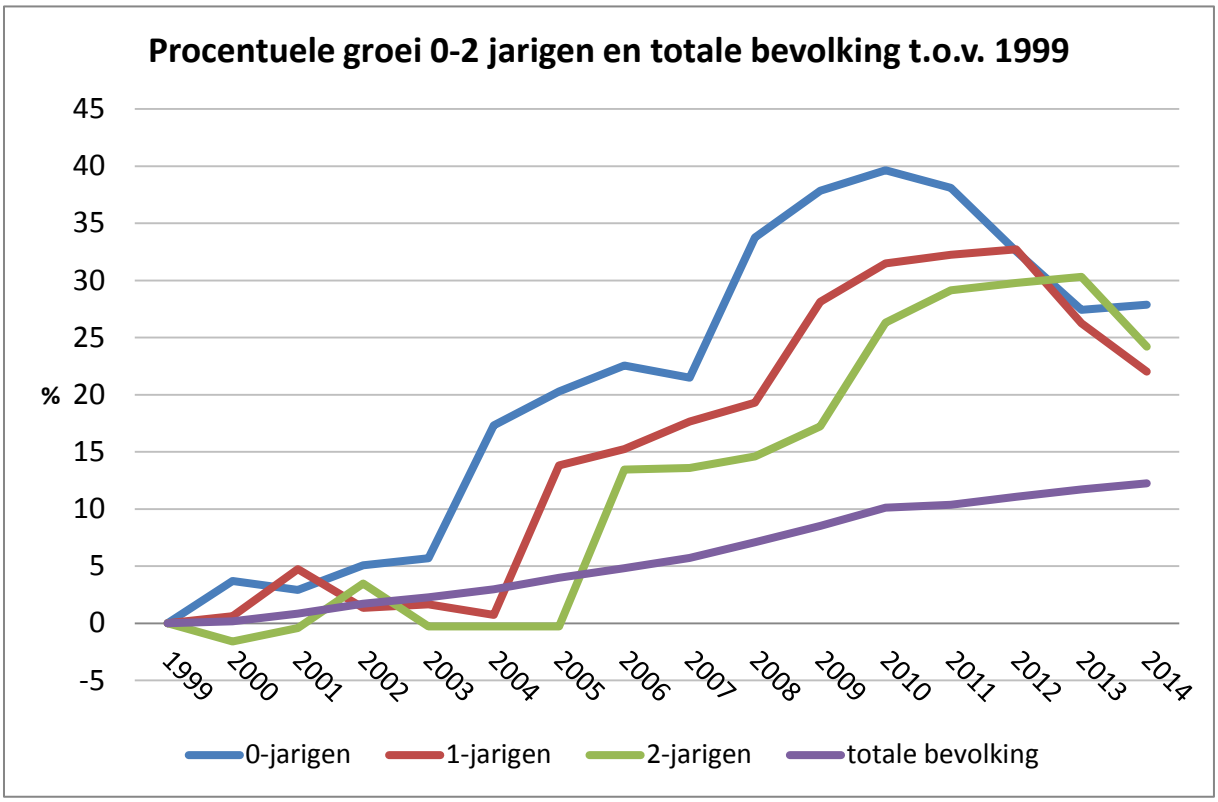
2.2. *Aantal geboortes per 1.000 inwoners om Gent met Vlaanderen te vergelijken*

Figuur 2: Evolutie aantal geboortes in Gent en Vlaanderen (bron: Lokale Statistieken en Statistics Belgium)

Figuur 2 toont het aantal geboortes per 1000 inwoners zowel voor Gent als voor Vlaanderen. In Gent stijgt dit van ongeveer 12 naar 14 geboortes per 1000 inwoners (een stijging van ongeveer 17%) om dan daarna weer te dalen naar 13 geboortes per 1000 inwoners in de loop van 2013. De vergelijkbare Vlaamse cijfers voor 2014 zijn nog niet beschikbaar. In Vlaanderen blijft dit schommelen rond de 11 geboortes per 1000 inwoners voor dezelfde periode. **De geboortepiek is dus geen algemeen fenomeen, maar typisch voor de (grote) steden**.

2.3. Evolutie van het aantal jonge kinderen in Gent 1999-2014

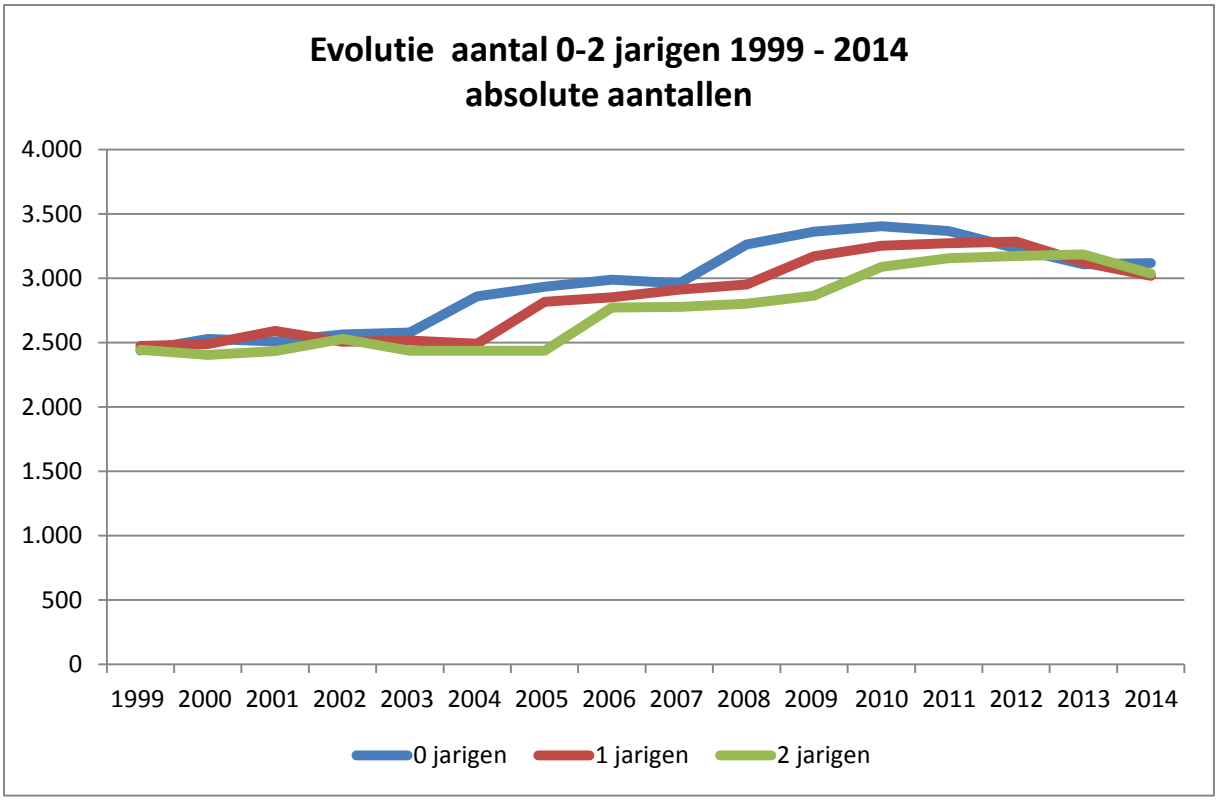

Figuur 3: Procentuele groei van de 0-2 jarigen en de totale bevolking in Gent t.o.v. 1999

Een toename van de geboortes resulteert in een groter aantal 0- tot 2- jarigen. Opvallend is dat de procentuele groei van het aantal kinderen (0- tot 2-jarigen) veel sterker is dan de procentuele groei van de totale bevolking. (Figuur 3). Terwijl de totale bevolking op 10 jaar tijd (2010) met ongeveer 10% is toegenomen, zijn de 0-jarigen met bijna 40% toegenomen. De afgelopen jaren is het geboortecijfer weer een beetje gedaald (behalve voor 2014), wat resulteert in een daling van de lijn van de procentuele groei van de 0-jarigen. Toch is er anno 2014 nog steeds een groei van 28% t.o.v. 1999.

Je ziet duidelijk de stijgingen bij de 0-jarigen die een jaar later te zien zijn bij de 1-jarigen en nog een jaar later bij de 2-jarigen (bv. de sprong van 2004 zie je bij de 1-jarigen in 2005 en bij de 2-jarigen in 2006). De loop van de bevolking is het resultaat van twee elementen: de natuurlijke groei en migratie. Natuurlijke groei is het verschil van geboortes en sterftes. Aangezien het aantal sterfgevallen bij jonge kinderen verwaarloosbaar is, gaan we er hier niet verder op in.

Verhuisbewegingen zijn wel van belang. Het migratiesaldo voor de 0- tot 2-jarigen is negatief. Dit wil zeggen dat er meer 0- tot 2-jarigen weg uit Gent verhuizen dan dat er naar Gent komen wonen. Het negatieve migratiesaldo is in absolute cijfers wel kleiner dan de positieve natuurlijke groei. Met andere woorden, migratie zwakt de sterke groei van het aantal jongere kinderen - ten gevolge van de stijging van het aantal geboortes - lichtjes af, maar **de stijgende trend blijft bestaan**.

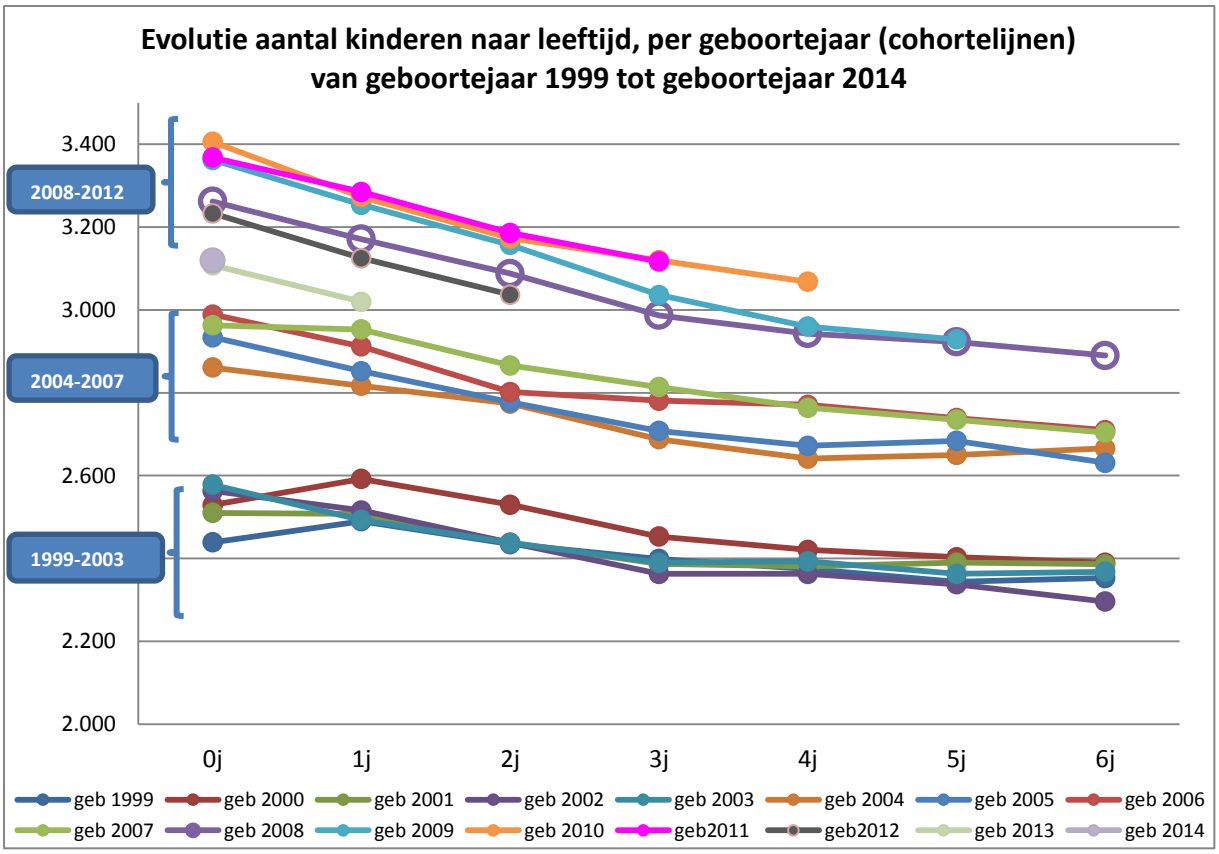
In 1999 waren er ongeveer 2500 0-jarigen. De groep 1-jarigen en 2-jarigen was ongeveer even groot. In 2014 zien we bij elke groep een stijging tot ongeveer 3000 kinderen per leeftijdsgroep (Figuur 4).

Figuur 4: Evolutie aantal 0-2 jarigen 1999-2014, absolute aantallen (bron: Stad Gent)

Figuur 5 toont cohorte lijnen. Een cohorte is een groep van mensen die een demografische gebeurtenis meemaken (of hebben meegemaakt) in een bepaald tijdsinterval. Iedereen geboren in 1999 is de geboortecohorte 1999 (Matthijs, 2009 #110@18). Via cohorte lijnen kan je het demografische gedrag van een cohorte doorheen de tijd volgen. Per geboortejaar zie je hier de evolutie van het aantal kinderen.

Globaal zie je een afname van het aantal kinderen naarmate ze een oudere leeftijd bereiken. Dit wordt veroorzaakt door migratie. Of, anders gezegd: **Gent kent een sterke stijging van het aantal geboortes, maar dat aantal zakt een beetje op het moment dat de kinderen voor het eerst naar school gaan**. In 2014 woonde 94% van de 0-jarigen (geboren in 2012) op 2-jarige leeftijd ook nog in Gent.

Figuur 5: Evolutie aantal kinderen naar leeftijd, gegroepeerd per geboortejaar (bron: Stad Gent)

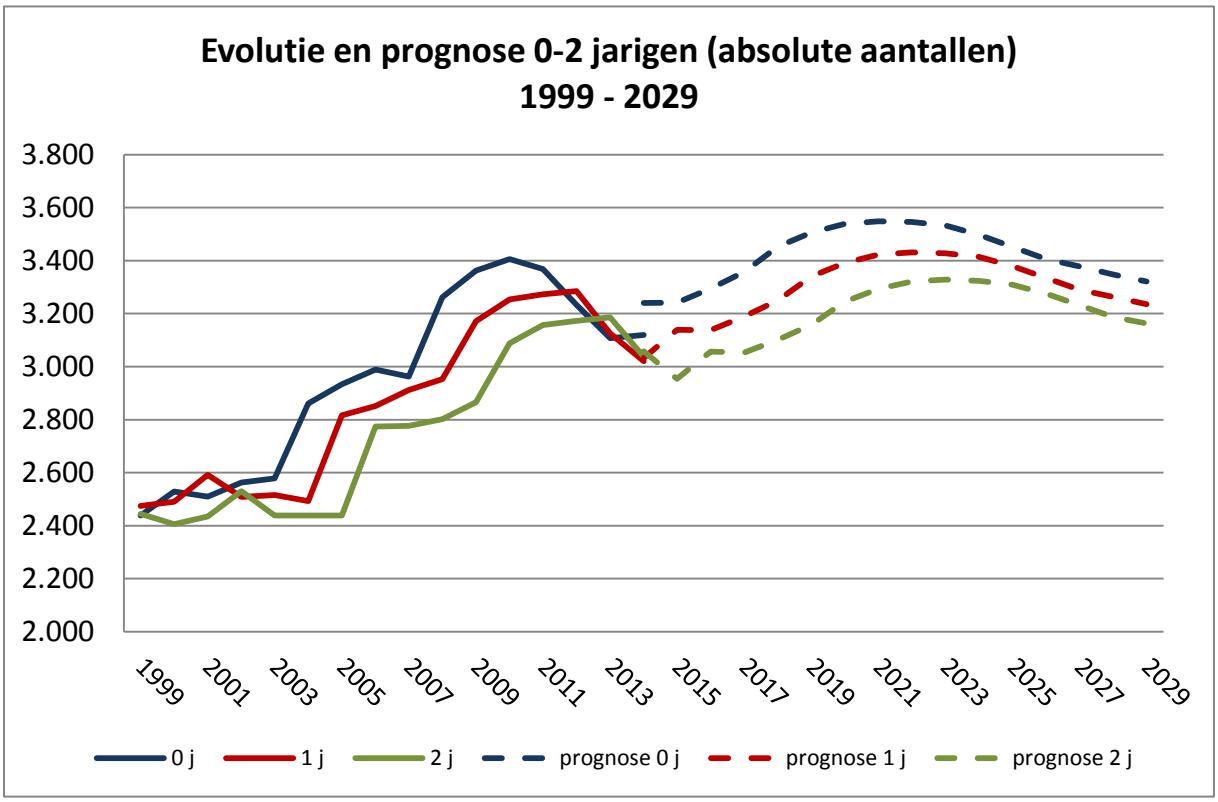
Neem bijvoorbeeld de kinderen geboren in 2008 (de paarse lijn in de bovenste cluster). Eind 2008 waren ze met iets meer dan 3200 (0 jaar). In 2009 – toen die cohorte 1 jaar is geworden – waren ze al met minder dan 3200. Op de leeftijd van 2 waren er nog ongeveer 3100 en op 3- en 4- jarige leeftijd en ouder zakken ze onder de 3000.

Je kunt de geboortejaren op basis van Figuur 5 indelen in verschillende clusters:

- Geboortejaren 1999 tot 2003, met aantal 0-jarigen op 31/12 onder de 2600
- Geboortejaren 2004 tot 2007, met aantal 0-jarigen op 31/12 dat schommelt tussen 2800 en 3000
- Geboortejaren 2008 tot 2012, met aantal 0-jarigen op 31/12 dat schommelt tussen 3200 en 3400
- Geboortejaar 2013 valt tussen de clusters 2004-2007 en 2008-2012
- Geboortejaar 2014 is dan weer te situeren in de cohorte van 2008-2012

De grote piek van de geboortes lijkt voorlopig voorbij, al blijft het geboortecijfer hoog.

2.4. *Prognoses aantal kinderen voor de komende jaren*

Figuur 6: Evolutie en prognose 0-2 jarigen (bron: Stad Gent (bevolking) en Studiedienst Vlaamse Regering (prognoses 2014, onder embargo tot 30/01/2015)

Figuur 6 beschrijft de groei van het aantal 0- tot 2- jarigen in absolute cijfers, aangevuld met de prognoses van het aantal 0- tot 2- jarigen voor Gent. De prognoses zijn uitgevoerd door de Studiedienst van de Vlaamse Regering. De prognoses starten vanaf 2014 (31/12/2014). Voor 2014 zijn de effectieve (voorlopige) cijfers van het aantal 0-jarigen lager dan wat de prognoses voorspeld hebben. De prognoses gaan ervan uit dat het **aantal geboortes zal stijgen tot ongeveer 2021**.

Deze prognoses duiden op het blijvend belang van het voldoende aantal kleuterklassen. De mogelijkheid tot afbouw van het aantal klassen of omvorming van kleuterklassen naar lagere klassen, zal daardoor de komende 10 jaar niet mogelijk zijn.

3. In- en uitstroom van leerlingen

Het voorgaande deel ging over in Gent gedomicilieerde kinderen. Niet alle kinderen die in Gent wonen, gaan ook in Gent naar school. En omgekeerd, niet-Gentenaars lopen school in Gentse scholen.

Als we kijken op basis van adressen, zag de schoolpendel in het gewoon basisonderwijs te Gent in 2013-2014 er als volgt uit (Agodi, 2014):

	School Gentenaars			# Gentenaars	
2013-2014	**Inkomend**	**Buiten Gent**	**In Gent**	**Wonend in Gent**	**School buiten Gent**
2011	*82*	*127*	*1661*	*1788*	*7,10%*
2010	170	252	2849	3101	8,13%
2009	198	218	2726	2944	7,40%
2008	231	183	2710	2893	6,33%
2007	18	13	235	248	5,24%
1ste leerjaar	207	200	2791	2991	6,69%
2de leerjaar	240	182	2569	2751	6,62%
3de leerjaar	236	203	2394	2597	7,82%
4de leerjaar	299	165	2178	2343	7,04%
5de leerjaar	280	177	1977	2154	8,22%
6de leerjaar	304	132	1733	1865	7,08%
Totaal	**2265**	**1852**	**23823**	**25675**	**7,21%**

Tabel 1: In- en uitgaande schoolpendel voor Gent, schooljaar 2013-2014, alle leerjaren, gewoon onderwijs

Hoewel we voorzichtig dienen om te springen met de cijfers van de kinderen geboren in 2011, omdat slechts 50% reeds instapten op het moment van de telling, leert de tabel ons dat er vorig schooljaar gemiddeld 7,21% van de Gentse kinderen buiten Gent een plaats innemen.

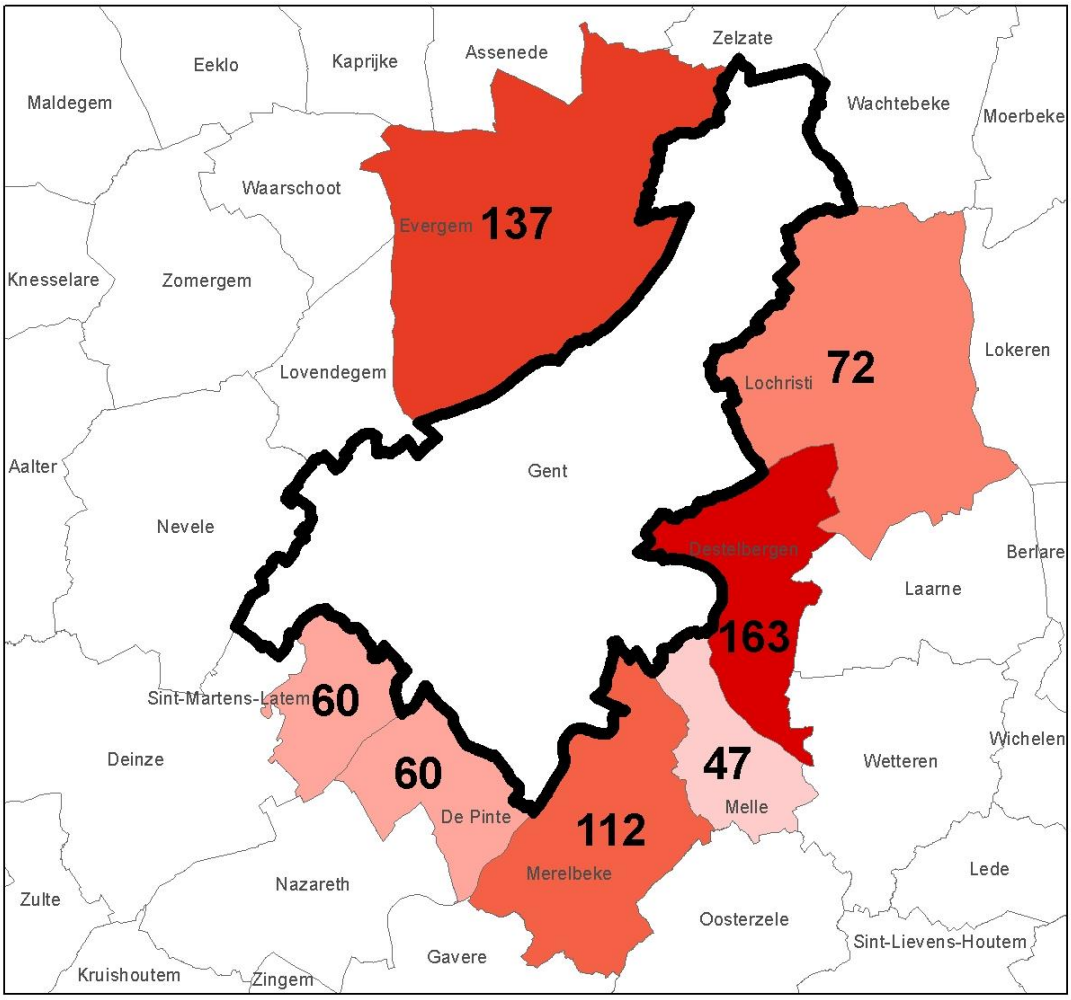
De tabel toont ons dat er voor de zesdejaars een pak meer kinderen van buiten Gent naar een Gentse school komen dan nog het geval is voor de jongste kleuters. We zien met andere woorden steeds minder kinderen van buiten Gent gaan naar Gent naar school, terwijl het aantal Gentse kinderen dat buiten Gent een plaats zoekt evenveel blijft. Dit valt te verklaren door de inschrijvingsregels die Gent hanteert en het feit dat de Gentse scholen zo goed als volzet zijn.

Vanaf het geboortejaar 2009 zien we zelfs een kantelmoment, waar de instroom kleiner is dan de uitstroom van de leerlingen. Het is dan ook te verwachten dat de omliggende gemeenten een Gentse druk ondervinden.

Wanneer we kijken naar waar Gentse ouders hun kinderen inschrijven, zien we de volgende naburige gemeenten:

School buiten Gent			
Kleuters		Lager onderwijs	
Destelbergen	163	Destelbergen	236
Evergem	137	Evergem	171
Merelbeke	112	Merelbeke	123
Lochristi	72	Melle	89
De Pinte	60	Lochristi	81
Sint-Martens-Latem	60	De Pinte	81
Melle	47	Wachtebeke	65

Tabel 2 – Top 7 van gemeenten waar Gentse kinderen schoollopen, schooljaar 2013-2014

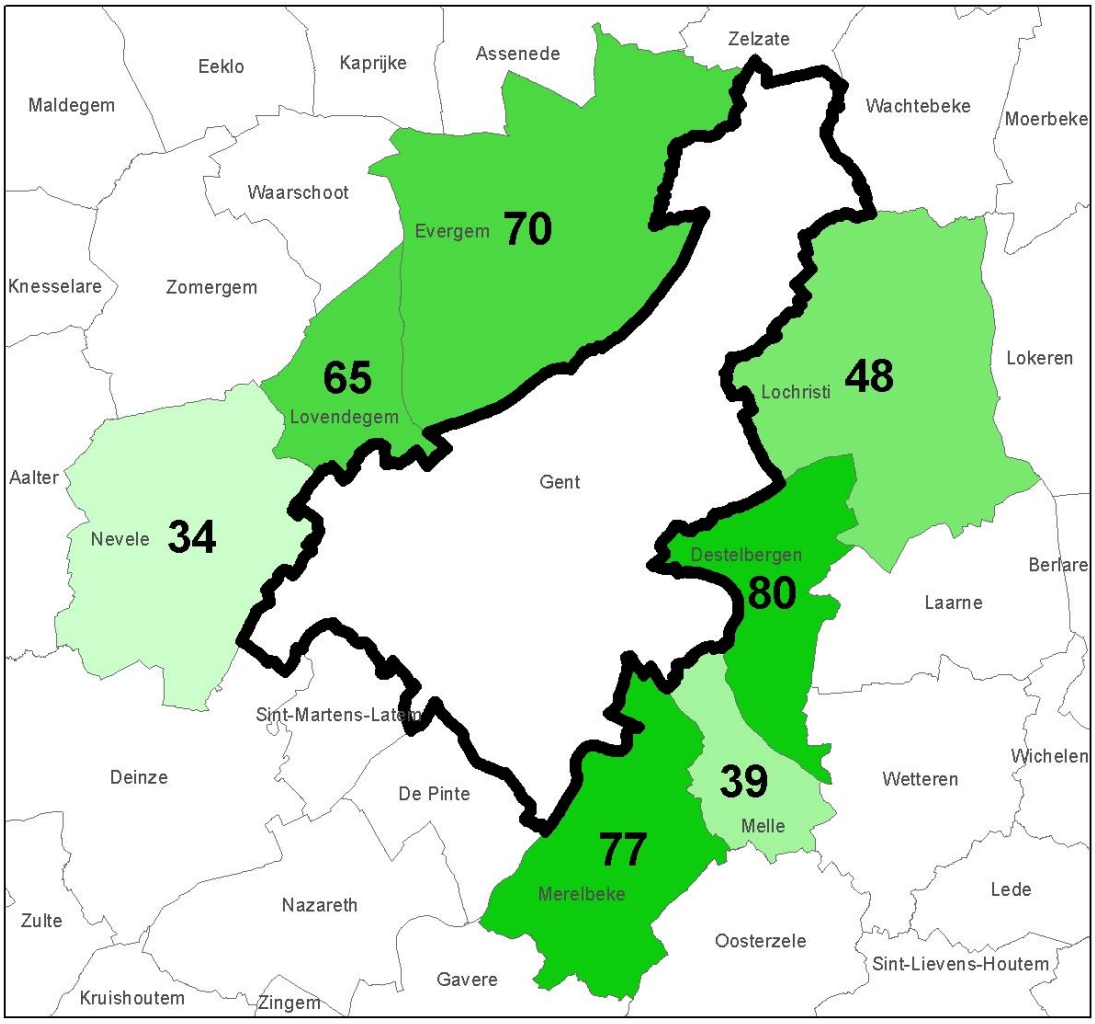

Kaart – Top 7 van gemeenten waar Gentse kleuters schoollopen (uitstroom), schooljaar 2013-2014

Naast een uitstroom, ervaren we eveneens een instroom. Wanneer we kijken naar de woonplaats van de kinderen die in Gent naar school gaan, zien we naast Gent volgende gemeenten bovenaan prijken:

Woonplaats			
Kleuters		Lager	
Destelbergen	80	Destelbergen	153
Merelbeke	77	Merelbeke	148
Evergem	70	Lochristi	139
Lovendegem	65	Evergem	138
Lochristi	48	Lovendegem	119
Melle	39	Melle	84
Nevele	34	Deinze	50

Tabel 3 – Top 7 van gemeenten met kinderen die in een Gentse school schoollopen.

Kaart – Top 7 van gemeenten met kleuters die in een Gentse school schoollopen (instroom), schooljaar 2013-2014

4. Dekkingsgraad: aantal kinderen versus aantal plaatsen

4.1. Dekkingsgraad in cijfertabellen

De dekkingsgraad is de capaciteit in aantal plaatsen per kleuterjaar/leerjaar gedeeld door het aantal kinderen in de wijk dat in het respectievelijke geboortejaar is geboren/in Gent woont. We houden hier geen rekening met inkomende en uitgaande pendel, noch met 'zittenblijvers'.

Een dekkingsgraad van 100 betekent dat er voor elk kind een plaats is. Een dekkingsgraad kleiner dan 100 betekent een tekort; groter dan 100 een overschot.

In tabel 4 werd een inschatting gemaakt van het overschot / tekort aan plaatsen in de kleuter- en lagere school op basis van de capaciteit van het lopende schooljaar 2014-2015 (CAR – Centraal Aanmeldingsregister – februari 2014) en de meest correcte demografische cijfers (toestand op 31/12/2014). De demografische cijfers omvatten zowel het bevolkings-, vreemdelingen- als het wachtregister. Dat wil ook zeggen dat er een groep kinderen is die in geen enkele lijst terug te vinden is. Deze cijfers zijn met andere woorden een (lichte) onderschatting van de realiteit.

Schooljaar 2014-2015					
	geboortejaar	capaciteit (01/02/14)	bevolking (31/12/2014)	overschot / tekort	dekkingsgraad
instapklas	2012	3063	3052	11	100,4
1ste kl	2011	3209	3125	84	102,7
2de kl	2010	3209	3078	131	104,3
3de kl	2009	3245	2937	308	110,5
1ste lj	2008	3350	2896	454	115,7
2de lj	2007	3165	2702	463	117,1
3de lj	2006	3045	2659	386	114,5
4de lj	2005	2943	2592	351	113,5
5de lj	2004	2803	2564	239	109,3
6de lj	2003	2672	2345	327	113,9
totaal		30704	27950	2754	109,9

Tabel 4: Inschatting van overschot / tekort aan capaciteit op basis van demografische gegevens

Geen rode cijfers dus voor het schooljaar 2014-2015. Wanneer we stadsbreed de **kleuters** bekijken, zien we geen tekorten. De dekkingsgraad voor de instapklas is 100,4. Dat betekent: er zijn 100,4 plaatsen voor elke Gentse kleuter van het overeenkomstige geboortejaar.

Het zou foutief zijn om op basis hiervan te concluderen dat het capaciteitsprobleem daarmee voor Gent is opgelost. Wat hier speelt is het lagere geboortecijfer van de afgelopen jaren. Ook de stadsvlucht maakt dat het voorspelde tekort zich op het ogenblik van instap niet voordoet. Zo valt voor het schooljaar 2015-2016 te verwachten dat het voorspelde tekort van 125 plaatsen geen rode cijfers zal opleveren.

Let wel, **met een toename van het geboortecijfer voor 2014, zal de huidige capaciteit stadsbreed opnieuw niet voldoende zijn, ook met de reeds gemaakte inspanningen**.

Een aantal conclusies uit het vorige rapport gelden nog steeds

“Conclusie 4: Het is niet omdat ouders voor hun kinderen een school vinden (en er nog een miniem aantal vrije plaatsen zijn voor Gent) dat er geen capaciteitsprobleem is.”

“Conclusie 5: Overtal komt niet in beeld ook al is deze zeker aanwezig.“

4.2. Ruimtelijke analyse – 1ste kleuter

De ruimtelijke analyse beschrijft (in functie van focus enkel) de eerste kleuterklas.

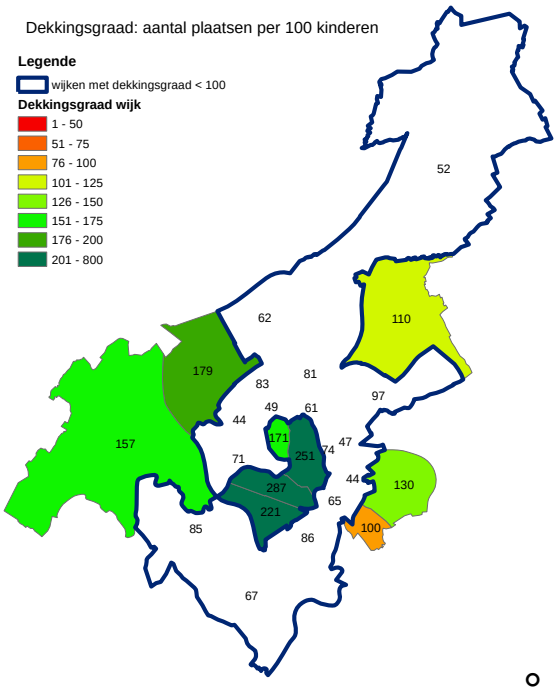
Voor twee schooljaren wordt op basis van de capaciteit (uit CAR) ingezoomd op de 25 wijken en aangetoond dat stadsbrede dekkingsgraden boven 100 (voor elk Gents kind is er een Gentse plaats) maar een fragmentair verhaal is. Meer nog, de capaciteitsproblematiek speelt op wijkniveau en vraagt ook oplossingen op dàt schaalniveau.

1ste kleuterklas

De dekkingsgraad voor de 1ste kleuterklas is 98,7 of in absolute aantallen: 40 plaatsen tekort in het schooljaar 2013-2014, In het schooljaar 2014-2015 is dit 102.3 of in absolute aantallen: 74 plaatsen over. Op wijkniveau blijft een zelfde patroon als de vorige jaren zichtbaar: grote overschotten in het centrum (Binnenstad, de stationsbuurten en Elisabethbegijnhof – Papegaai) en een kleiner aantal in Mariakerke en Drongen, en een heel klein overschot in Gentbrugge en Oostakker.

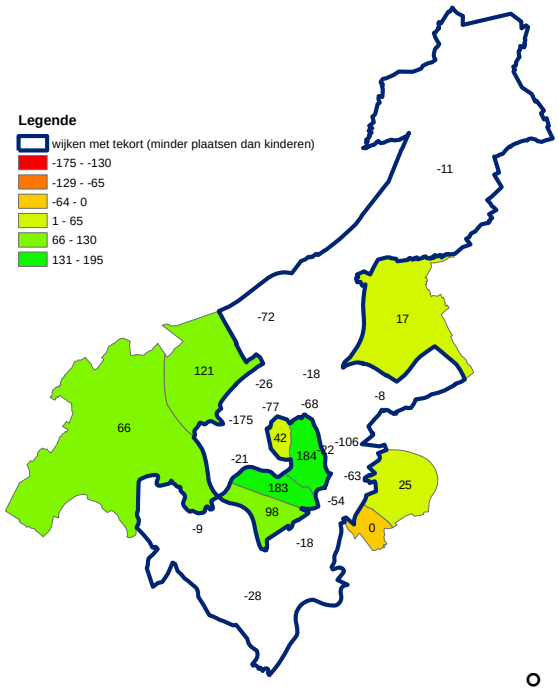
Alle andere wijken kennen een tekort aan plaatsen. Opnieuw zien we dezelfde vier wijken met een dekkingsgraad kleiner dan 50: Oud Gentbrugge, Dampoort, Rabot-Blaisantvest en Brugse Poort-Rooigem.

Dekkingsgraad 1ste kleuterklas - schooljaar 2013-2014

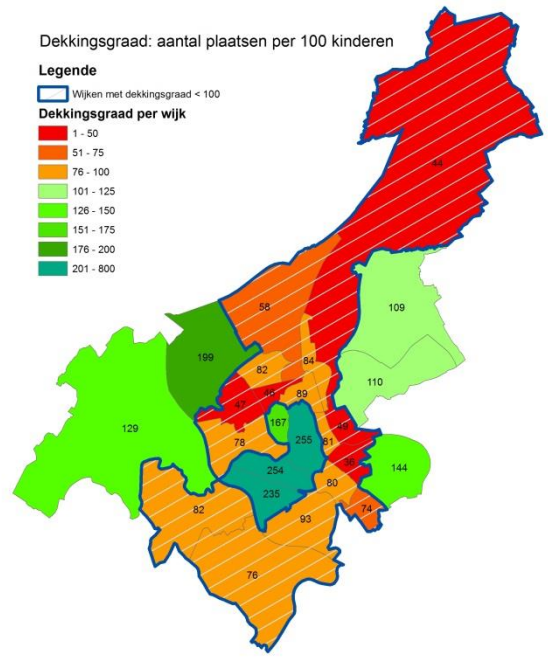

Bron: CAR (februari 2013) - bevolkingsregister (toestand 31/12/2012)

Overschot / tekort 1ste kleuterklas - schooljaar 2013-2014

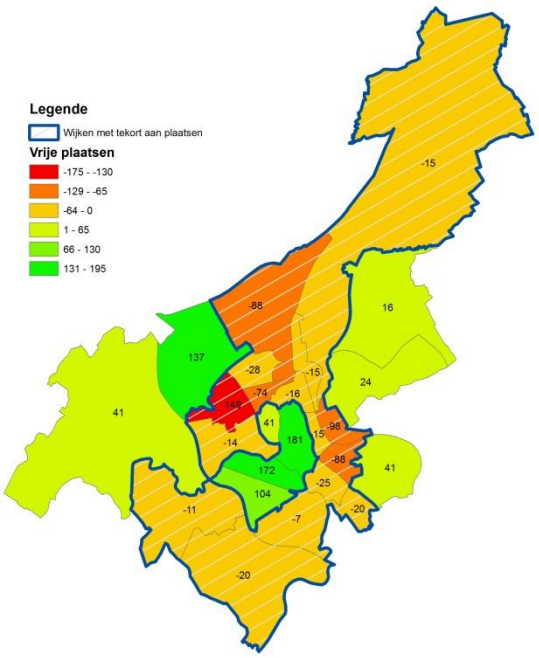

Bron: CAR (februari 2013)

Dekkingsgraad 1ste kleuterklas - schooljaar 2014-2015

Bron: CAR (januari 2015) - bevolkingsregister (toestand 31/12/2014)

Overschot/tekort 1ste kleuterklas - schooljaar 2014-2015

Bron: CAR (januari 2015) - bevolkingsregister (toestand 31/12/2014)

4.3. *100 plaatsen voor 100 kinderen is op stadsniveau onhoudbaar als richtcijfer.*

Met de bovenstaande argumentatie, kan ook hier een eerder gemaakte conclusie hernomen worden: “Conclusie 6: Het raamwerk is dat van het marktmechanisme ‘1 op 1’: voor elke 100 Gentse kinderen zijn er 100 plaatsen. In een stedelijke context lijkt dat te krap te zijn.”

De wijkfocus toont dat een stadsbrede dekkingsgraad, geen graadmeter is voor de verschillende wijken. Er is op het schaalniveau van de stad en minimum marge nodig.

We opteren daarom voor een **dekkingsgraad van minstens 105, 105 plaatsen in Gentse scholen voor 100 kinderen in de wijk.** Een dekkingsgraad van 100 geeft immers geen zekerheid aan ouders om in eigen wijk een school te vinden, wat een invloed kan hebben op de aanwezigheid van de kleuters.

Als we dit toepassen op tabel 4, dan levert dit de volgende tabel 4BIS op:

Schooljaar 2014-2015					
	geboortejaar	capaciteit (01/02/14)	bevolking (31/12/201	overschot / tekort	dekkingsgraad
instapklas	2012	3063	3052	11	100,4
1ste kl	2011	3209	3125	84	102,7
2de kl	2010	3209	3078	131	104,3
3de kl	2009	3245	2937	308	110,5
1ste lj	2008	3350	2896	454	115,7
2de lj	2007	3165	2702	463	117,1
3de lj	2006	3045	2659	386	114,5
4de lj	2005	2943	2592	351	113,5
5de lj	2004	2803	2564	239	109,3
6de lj	2003	2672	2345	327	113,9
totaal		**30704**	**27950**	2754	109,9

Tabel 4BIS: Inschatting van overschot / tekort aan capaciteit op basis van demografische gegevens

Wetend dat het geboortejaar 2013 weliswaar lager ligt, maar dat van 2014 dan weer hoger, kunnen we stellen dat er nog rode vakjes zullen volgen.

Wanneer we het **lager onderwijs** bekijken, merken een capaciteitsdaling na het 1ste leerjaar. Deze toont dan ook dat we voor de 2de en 3de graad nog een inhaalmanoeuvre moeten doen om de eerst komende geboortegolf (°2008) die in L1 zit op te vangen. We moeten met andere woorden nog bijkomend investeren in capaciteit voor de leerjaren, willen we komen tot een goede doorstroming. En, zonder dat we hierbij capaciteit in jongere jaren laten dalen. Het is namelijk geen optie om kleuterklassen om te vormen naar lagere klassen, de prognoses tonen immers aan dat we de kleuterklassen voor kleuters nodig blijven hebben. Bovendien is het omvormen van een niet-meer-nodige instapklas tot een L5 of L6 klas geen oefening op stads-, maar op schoolniveau.

4.4. Vanuit een ander perspectief: school/woonratio toont de nood voor aangepaste richtnormen voor het wijkniveau.

De 'lokale' capaciteitstekorten, zoals beschreven in de ruimtelijke analyse van de eerste kleuterklas, komen ook naar voor uit de onderstaande analyse, waar de school/woon-ratio wordt berekend. Deze analyse wordt gebruikt bij de Gentse aanmeldingsprocedure, maar levert ook voor het in kaart brengen van de lokale capaciteitsdruk waardevolle informatie.

Het Lokaal Overlegplatform Basisonderwijs Gent is hiervoor vertrokken van de 25 wijken zoals ze door de Stad Gent worden gehanteerd. Gezien de soms kleine aantallen kinderen per wijk en omdat het recruteringsgebied van ouders de wijkgrenzen niet volgt, werd voor het berekenen van de school/woonratio geopteerd wijken samen te voegen en zo 16 werkingsgebieden af te bakenen.

Wanneer we de totale groep kleuters op deze manier bekijken zien we het volgende:

	Kleuters	# die er school lopen	# die er wonen	School/Woon-ratio
1.	Brugse Poort - Rooigem	531	959	0,55
2.	Wondelgem	407	615	0,66
3.	Nieuw Gent - UZ	296	441	0,67
4.	Zwijnaarde	180	262	0,69
5.	Oostakker & Kanaaldorpen	345	485	0,71
6.	Muide - Sluizeken - Meulestede	640	856	0,75
7.	Sint-Denijs-Westrem	168	204	0,82
8.	Gentbrugge - Ledeberg	1200	1399	0,86
9.	Rabot - Papegaai	520	580	0,90
10.	Bloemekenswijk	446	481	0,93
11.	Dampoort - St.-Amandsberg & Oostakker-Zuid	1543	1642	0,94
12.	Drongen	556	451	1,23
13.	Mariakerke	954	552	1,73
14.	Macharius - Heirnis - Binnenstad	1008	569	1,77
15.	Stationsbuurt - Watersportbaan	1679	736	2,28
16.	Binnenstad 2	407	113	3,60

Tabel 5: school-woonratio voor kleuters uit Gentse scholen, LOP Gent, 1/2/2014

Wanneer de school/woon-ratio 1 is, gaan evenveel kinderen in het gebied naar school als er wonen.

We zien voor de kleuters dat er in 11 van de 16 deelgebieden minder kleuters naar school gaan dan dat er in het gebied wonen. Wetend dat de scholen zo goed als volzet zitten, kunnen we stellen dat de scholen in die 11 deelgebieden niet allemaal in staat zijn om alle kinderen uit hun gebied een plaats te geven. In deze 11 gebieden vinden we eveneens de meest kansarme Gentse wijken terug. Door het tekort aan plaatsen dwingen we dus voornamelijk kansarme ouders om met hun kinderen grote afstanden af te leggen in de richting van de 5 gebieden waar er wel voldoende plaatsen zijn, te situeren in het centrum en aan de rand. Een afstand die mogelijks een invloed kan hebben op de aanwezigheid van kleuters.

De 5 gebieden met een hoge school/woon-ratio zorgen voor een verlichting bij de andere wijken en vangen met andere woorden kinderen uit naburige wijken op.

Neem nu de wijken Brugse Poort en Rooigem. Zij bieden slechts plaats aan 55% van de buurtkinderen. 45% van de kinderen moeten met andere woorden in een naburige wijk, zoals Mariakerke, een plaats zoeken.

Wanneer we dezelfde oefening doen voor het lager onderwijs, komen we tot het volgende overzicht:

		# die er school lopen	# die er wonen	School/Woon-ratio
1.	Oostakker & Kanaaldorpen	367	751	0,49
2.	Brugse Poort - Rooigem	703	1207	0,58
3.	Nieuw Gent - UZ	335	529	0,63
4.	Zwijnaarde	253	391	0,65
5.	Wondelgem	532	788	0,68
6.	Rabot - Papegaai	545	773	0,71
7.	Muide - Sluizeken - Meulestede	814	1148	0,71
8.	Bloemekenswijk	451	632	0,71
9.	Sint-Denijs-Westrem	252	325	0,78
10.	Gentbrugge - Ledeberg	1748	1777	0,98
11.	Dampoort - St.-Amandsberg & Oostakker-Zuid	2418	2353	1,03
12.	Drongen	855	775	1,10
13.	Mariakerke	1385	788	1,76
14.	Macharius - Heirnis - Binnenstad	1336	749	1,78
15.	Stationsbuurt - Watersportbaan	2433	871	2,79
16.	Binnenstad 2	781	156	5,01

Tabel 6: school-woonratio voor lagere schoolkinderen uit Gentse scholen, LOP Gent, 1/2/2014

Hier zien we grotendeels hetzelfde verhaal als bij de kleuters. Het gaat over dezelfde 5 deelgebieden die meer kinderen in hun scholen opvangen dan dat er wonen. Gebieden die een sponsfunctie opnemen, waardoor de druk in de andere naburige gebieden verlicht. De scholen in bijvoorbeeld de binnenstad bieden aan 5 keer meer kinderen dan hun buurtkinderen plaats waardoor de druk in onder andere de Brugse Poort – Rooigem verlaagd wordt.

Wensen we te komen tot, zoals het decreet voorschrijft, buurtscholen, dan moeten we **investeren in de scholen in de gebieden met een laag school/woon-ratio**.

In deze gebieden is een hogere dekkingsgraad wenselijk en dit om volgende redenen.

Wanneer er binnen het deelgebied te weinig plaatsen zijn, gaan de ouders zoeken naar plaatsen in de omliggende wijken. Op die manier installeert zich het principe van de communicerende vaten en komen er leerlingenstromen van de ene naar de andere wijk op gang. Dit is normaal, aangezien wijkgrenzen au fond artificieel (kunnen) zijn. Een hogere dekkingsgraad dan 100 bouwt een marge in zodat deze leerlingenstromen niet dichtstroppen, zeker indien het criterium 'buurt' zijn rol moet blijven spelen bij de keuze van de school.

Diezelfde 'marge' zou het mogelijk kunnen maken om het principe van de vrije schoolkeuze te blijven garanderen. Veronderstelling is hierbij wel dat de spreiding van de 'vraag'-zijde over de 'netten' in verhouding blijft tot de 'aanbod'-zijde over de 'netten'.

Maar een hogere dekkingsgraad zal pas ‘marge’ bieden indien deze ook nagenoeg egaal over de wijken is verspreid. Je zou de totale dekkingsgraad voor Gent kunnen verhogen door een ‘super’ school te bouwen met heel veel plaatsen, maar dat zal op wijkniveau de problemen niet oplossen. We moeten dus op wijkniveau kijken naar uitbreidingen van reeds bestaande scholen en het tot stand brengen van kleinere nieuwe scholen. Het eerste is echter niet langer evident. Een groot aandeel van de Gentse scholen heeft reeds uitbreidingen gedaan en zit aan de grens. Kinderen moeten immers niet enkel een plaats in de klas krijgen, maar er moet ook voldoende ruimte zijn om te eten en te spelen. Ook het eten en spelen in shiften heeft zijn grenzen.

Tenslotte willen we meegeven dat naast het feit dat er 11 wijken nu reeds geen antwoord kunnen bieden op de vraag van de huidige ouders, we weten dat er in die 11 wijken in de komende jaren nog ongeveer 7900 wooneenheden bijkomen, met als koplopers de wijken Muide-Meulestede-Afrikalaan (1317), Sluizeken-Tolhuis-Ham (1038), Rabot-Blaisantvest (879), Wondelgem (804) en Brugse Poort-Rooigem (770).

5. En wat brengt de volgende schooljaren, voor alle leerjaren ?

Bij de vraag “Gegeven de huidige capaciteit (schooljaar 2014-2015) en indien deze capaciteit constant blijft, zal dit voldoende zijn voor de volgende schooljaren?” noteren we eerst de bedenking dat demografische parameters geen exacte voorspellers zijn. We kunnen vandaag niet met zekerheid zeggen hoeveel kinderen van de respectievelijke geboortejaren we de volgende schooljaren kunnen verwachten (voor een zicht op de opmerkingen en nuances die te maken zijn bij voorspellingen, zie bijlage B).

Hieronder vind je het resultaat van één mogelijke schattingsmethode (voor de uitwerking van deze methode, zie bijlage A). Als we de voorspelde aantallen kinderen dan vergelijken met de huidige capaciteit (schooljaar 2014-2015), komen we tot de volgende voorspelde tekorten / overschotten:

groep	Lft (31/12)	cap	Geboorte-jaar (schooljaar 2015-2016)	N kinderen voorspeld	overschot/tekort	geb jaar (schooljaar 2016-2017)	aantal kinderen voorspeld	overschot/tekort	Geb jaar (schooljaar 2017-2018)	aantal kinderen voorspeld	overschot/tekort	geb jaar (schooljaar 2018-2019)	aantal kinderen voorspeld	overschot/tekort	geb jaar (schooljaar 2019-2020)	aantal kinderen voorspeld	overschot/tekort	geboortejaar (schooljaar 2020-2021)	aantal kinderen voorspeld	overschot/tekort
Instap-klas	2	3063	2013	2930,9	132,1	2014	2938,4	124,6	2015			2016			2017			2018		
1ste kl	3	3209	2012	2981,5	227,5	2013	2871,8	337,2	2014	2879,2	329,8	2015			2016			2017		
2de kl	4	3209	2011	3064,9	144,1	2012	2935,0	274,0	2013	2827,0	382,0	2014	2834,3	374,7	2015			2016		
3de kl	5	3245	2010	3075,5	169,5	2011	3043,1	201,9	2012	2914,2	330,8	2013	2806,9	438,1	2014	2814,1	430,9	2015		
1ste lj	6	3350	2009	3037,4	312,6	2010	3068,9	281,1	2011	3036,5	313,5	2012	2907,9	442,1	2013	2800,8	549,2	2014	2808,0	542,0
2de lj	7	3165	2008	2939,5	225,5	2009	3030,2	134,8	2010	3061,6	103,4	2011	3029,3	135,7	2012	2901,0	264,0	2013	2794,2	370,8
3de lj	8	3045	2007	2646,9	398,1	2008	2912,7	132,3	2009	3002,5	42,5	2010	3033,6	11,4	2011	3001,6	43,4	2012	2874,5	170,5
4de lj	9	2943	2006	2692,6	250,4	2007	2656,1	286,9	2008	2922,8	20,2	2009	3012,9	-69,9	2010	3044,2	-101,2	2011	3012,0	-69,0
5de lj	10	2803	2005	2701,9	101,1	2006	2749,3	53,7	2007	2712,0	91,0	2008	2984,3	-181,3	2009	3076,4	-273,4	2010	3108,2	-305,2
6de lj	11	2672	2004	2732,9	-60,9	2005	2759,9	-87,9	2006	2808,3	-136,3	2007	2770,1	-98,1	2008	3048,3	-376,3	2009	3142,3	-470,3

6. Besluit

Hoewel we de voorbije drie jaren een daling zagen, blijft het geboortecijfer hoog. Het aantal geboortes voor 2014 klopt weer hoger af en de bevolkingsprognoses voor Gent geven aan dat we de komende jaren weer een stijging mogen verwachten.

Rekening houdend met het aantal geboortes en aanwezigheid van Gentse 0-, 1-, en 2-jarigen kunnen we vanuit de berekening van de dekkingsgraad stellen dat we op stadsniveau, dit schooljaar voor de Gentenaars op kleuterleeftijd net genoeg plaatsen hebben.

Maar enige nuances zijn hier belangrijk.

Ten eerste. Als gevolg van de inschrijvingsafspraken tonen de cijfers dat steeds minder kinderen van buiten Gent naar een school in Gent komen. De evoluties in Gent creëren, samen met het inschrijvingsbeleid, zo een druk op de buurgemeenten.

Ten tweede. Het idee om voor elk kind een plaats op school te kunnen voorzien, gaat niet op voor de wijken. Zowel de ruimtelijke analyse als de analyse rond school/woonratio tonen dit aan. Het is met andere woorden niet zo dat alle ouders een school in de buurt vinden, waardoor sommigen grote afstanden met hun kinderen moeten afleggen.

Tenslotte is er ook nog een groep kinderen die recht heeft op een school, maar niet te vinden is in de officiële cijfers. Wat zorgt voor een onderschatting van de feitelijke situatie. Tegelijk met de vaststelling dat demografische parameters geen exacte schatters zijn.

Tenslotte. Ouders zoeken tot ze een school hebben gevonden en overtal wordt niet in beeld gebracht.

De nuances tonen de noodzaak om de duidelijke logica bij een dekkingsgraad op stadsniveau van 100 (100 plaatsen voor 100 kinderen) om te buigen naar een hogere dekkingsgraad als wenselijke richtnorm. Voor het stadsniveau schuiven we 105 naar voor als minimale marge.

Een gedifferentieerde dekkingsgraad op wijkniveau zou bediscussieerd kunnen worden. Sommige deelgebieden hebben een dekkingsgraad die een stuk lager is dan 100. In die gebieden zijn te weinig plaatsen voor de kinderen uit de buurt. Die kinderen zoeken plaats in de omliggende wijken waar wel nog vrije plaatsen zijn. Zo installeert zich het principe van de communicerende vaten en komen er leerlingenstromen van de ene naar de andere wijk op gang. Dit is normaal aangezien wijkgrenzen au fond artificieel (kunnen) zijn. Het doel is dat het criterium 'buurt' zijn rol moet blijven spelen bij de keuze van de school.

Anderzijds kan de vraag gesteld worden of die 'marge' op stadniveau het zou mogelijk kunnen maken om het principe van de vrije schoolkeuze te blijven garanderen (de vraag in hoeverre het net/ concentratiescholen/methodescholen schoolkeuze sturen speelt hier mee).

De bevolkingsevolutie toont dat we de aanwezige en gecreëerde capaciteit in de kleuterklassen, de volgende jaren zullen blijven nodig hebben. Tegelijk schuift de ‘bubbel’ aan goed-bevolkte geboortejaren door naar de hogere leerjaren. De specifieke kenmerken van schoolloopbanen (schoolse vertraging, doorstromen naar BuBaO en 1B, e.d.) situeren in L4 en L5 een grotere nood aan extra plaatsen dan in L6. Het afbouwen van K0/K1 klassen om er L4/L5 klassen van te kunnen maken, is een tendens die op zich stadsniveau de eerste jaren niet zal voltrekken, laat staan dat het op schoolniveau zal te zien zijn.

7. Bijlage A - Voorspelling basisonderwijs, alle leerjaren / de volgende schooljaren

Bij de vraag “Gegeven de huidige capaciteit (schooljaar 2014-2015), als deze capaciteit constant blijft, zal dit voldoende zijn voor de volgende schooljaren?” noteren we eerst de bedenking dat demografische parameters geen exacte voorspellers zijn. Met andere woorden, de onzekerheid blijft. Kunnen we vandaag weten hoeveel kinderen van de respectievelijke geboortejaren we de volgende schooljaren kunnen verwachten?

Hieronder wordt één mogelijke schattingsmethode beschreven.

Op basis van de huidige beschikbare cijfers, wordt een inschatting gemaakt. We berekenen hoeveel % van de nuljarigen er op leeftijd x jaar overblijft in Gent:

	bevolkingscijfers (BR+WR)															
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
0j	2.439	2.529	2.644	2.604	2.637	2.937	2.966	3.018	2.977	3.276	3.377	3.412	3.376	3.233	3114	3122
1j	2.475	2.490	2.749	2.632	2.599	2.560	2.879	2.877	2.942	2.971	3.187	3.266	3.287	3.285	3140	3028
2j	2.445	2.406	2.600	2.651	2.552	2.515	2.491	2.823	2.798	2.826	2.888	3.104	3.168	3.173	3195	3052
3j	2.457	2.403	2.508	2.522	2.555	2.485	2.429	2.432	2.726	2.727	2.804	2.831	3.001	3.036	3137	3125
4j	2363	2412	2551	2471	2465	2499	2461	2405	2421	2672	2686	2792	2780	2943	2971	3078
5j	2381	2339	2536	2484	2406	2417	2464	2458	2374	2388	2668	2694	2763	2735	2931	2937
6j	2370	2352	2454	2486	2421	2393	2414	2438	2429	2326	2380	2677	2644	2710	2716	2896
7j	2427	2334	2474	2413	2452	2431	2381	2386	2422	2415	2324	2398	2645	2601	2692	2702
8j	2509	2396	2434	2442	2393	2438	2418	2354	2363	2431	2408	2339	2384	2605	2596	2659
9j	2397	2499	2502	2420	2377	2373	2442	2419	2311	2362	2451	2427	2323	2375	2574	2592
10j	2338	2382	2593	2473	2388	2352	2391	2437	2423	2312	2376	2483	2415	2323	2359	2564
11j	2262	2340	2478	2569	2464	2372	2343	2374	2409	2444	2323	2396	2459	2409	2337	2345

cijfers per geboortejaar (cohorten)

	geb 1999	geb 2000	geb 2001	geb 2002	geb 2003	geb 2004	geb 2005	geb 2006	geb 2007	geb 2008	geb 2009	geb 2010	geb 2011	geb 2012	geb 2013	geb2014
0j	2.439	2529	2644	2604	2637	2937	2966	3018	2977	3276	3377	3412	3376	3233	3114	3122
1j	2490	2749	2632	2599	2560	2879	2877	2942	2971	3187	3266	3287	3285	3140	3028	
2j	2600	2651	2552	2515	2491	2823	2798	2826	2888	3104	3168	3173	3195	3052		
3j	2522	2555	2485	2429	2432	2726	2727	2804	2831	3001	3036	3137	3125			
4j	2465	2499	2461	2405	2421	2672	2686	2792	2780	2943	2971	3078				
5j	2417	2464	2458	2374	2388	2668	2694	2763	2735	2931	2937					
6j	2414	2438	2429	2326	2380	2677	2644	2710	2716	2896						
7j	2386	2422	2415	2324	2398	2645	2601	2692	2702							
8j	2363	2431	2408	2339	2384	2605	2596	2659								
9j	2362	2451	2427	2323	2375	2574	2592									
10j	2376	2483	2415	2323	2359	2564										
11j	2396	2459	2409	2337	2345											

% van nuljarigen dat overblijft op leeftijd x

0j	geb 1999	geb 2000	geb 2001	geb 2002	geb 2003	geb 2004	geb 2005	geb 2006	geb 2007	geb 2008	geb 2009	geb 2010	geb 2011	geb 2012	geb 2013	geb2014
1j	102,09%	108,70%	99,55%	99,81%	97,08%	98,03%	97,00%	97,48%	99,80%	97,28%	96,71%	96,34%	97,30%	97,12%	97,24%	
2j	106,60%	104,82%	96,52%	96,58%	94,46%	96,12%	94,34%	93,64%	97,01%	94,75%	93,81%	93,00%	94,64%	94,40%		
3j	103,40%	101,03%	93,99%	93,28%	92,23%	92,82%	91,94%	92,91%	95,10%	91,61%	89,90%	91,94%	92,57%			
4j	101,07%	98,81%	93,08%	92,36%	91,81%	90,98%	90,56%	92,51%	93,38%	89,84%	87,98%	90,21%				
5j	99,10%	97,43%	92,97%	91,17%	90,56%	90,84%	90,83%	91,55%	91,87%	89,47%	86,97%					

6j	98,97%	96,40%	91,87%	89,32%	90,25%	91,15%	89,14%	89,79%	91,23%	88,40%
7j	97,83%	95,77%	91,34%	89,25%	90,94%	90,06%	87,69%	89,20%	90,76%	
8j	96,88%	96,12%	91,07%	89,82%	90,41%	88,70%	87,53%	88,10%		
9j	96,84%	96,92%	91,79%	89,21%	90,06%	87,64%	87,39%			
10j	97,42%	98,18%	91,34%	89,21%	89,46%	87,30%				
11j	98,24%	97,23%	91,11%	89,75%	88,93%					

Op basis van deze tabel kunnen we een gemiddeld percentage (over de laatste 5 jaar) berekenen van de nuljarigen van een bepaald geboortejaar dat overblijft op leeftijd x. Een andere werkwijze is dat we per geboortejaar – in plaats van een gemiddelde over de laatste 5 jaar – een minimum en maximum berekenen over de laatste 5 jaar. Op die manier bereken je een betrouwbaarheidsinterval. Hier is voorlopig enkel de eerste methode uitgewerkt.

Deze berekening impliceert dat we een aantal dingen aannemen:

- dat de migratie van kleine kinderen (meer verhuis uit Gent dan naar Gent) in de toekomst niet anders zal zijn dan in de laatste vijf jaar.
- dat er evenveel in- en uitgaande schoolpendel zal zijn
- dat geboortes evenveel leiden tot uitstroom naar BuBaO
- dat schoolse vertraging identiek zal zijn.
- …

	gem laatste 5 j obv BR en WR	min laatste 5 j	max laatste 5j
1j	96,94%	96,34%	97,30%
2j	94,12%	93,00%	94,75%
3j	92,22%	89,90%	95,10%
4j	90,78%	87,98%	93,38%
5j	90,14%	86,97%	91,87%
6j	89,94%	88,40%	91,23%

7j	89,73%	87,69%	90,94%
8j	88,91%	87,53%	90,41%
9j	89,22%	87,39%	91,79%
10j	91,10%	87,30%	98,18%
11j	93,05%	88,93%	98,24%

Wat opvalt bij deze tabel is dat het aantal kinderen dat overblijft daalt naarmate de leeftijd stijgt tot en met de leeftijd van 8 jaar; vanaf 9 jaar stijgt dit percentage terug!

Op basis van deze tabel kunnen we de tabel met gekende cijfers aanvullen met ‘voorspelde cijfers’(rood gearceerd):

voorspelling obv gemiddelde

	geb 1999	geb 2000	geb 2001	geb 2002	geb 2003	geb 2004	geb 2005	geb 2006	geb 2007	geb 2008	geb 2009	geb 2010	geb 2011	geb 2012	geb 2013	geb2014
0j	2439	2529	2644	2604	2637	2937	2966	3018	2977	3276	3377	3412	3376	3233	3114	3122
1j	2490	2749	2632	2599	2560	2879	2877	2942	2971	3187	3266	3287	3285	3140	3028	3026,6
2j	2600	2651	2552	2515	2491	2823	2798	2826	2888	3104	3168	3173	3195	3052	2930,9	2938,4
3j	2522	2555	2485	2429	2432	2726	2727	2804	2831	3001	3036	3137	3125	2981,5	2871,8	2879,2
4j	2465	2499	2461	2405	2421	2672	2686	2792	2780	2943	2971	3078	3064,9	2935,0	2827,0	2834,3
5j	2417	2464	2458	2374	2388	2668	2694	2763	2735	2931	2937	3075,5	3043,1	2914,2	2806,9	2814,1
6j	2414	2438	2429	2326	2380	2677	2644	2710	2716	2896	3037,4	3068,9	3036,5	2907,9	2800,8	2808,0
7j	2386	2422	2415	2324	2398	2645	2601	2692	2702	2939,5	3030,2	3061,6	3029,3	2901,0	2794,2	2801,4
8j	2363	2431	2408	2339	2384	2605	2596	2659	2646,9	2912,7	3002,5	3033,6	3001,6	2874,5	2768,7	2775,8
9j	2362	2451	2427	2323	2375	2574	2592	2692,6	2656,1	2922,8	3012,9	3044,2	3012,0	2884,5	2778,3	2785,4
10j	2376	2483	2415	2323	2359	2564	2701,9	2749,3	2712,0	2984,3	3076,4	3108,2	3075,4	2945,2	2836,8	2844,1
11j	2396	2459	2409	2337	2345	2732,9	2759,9	2808,3	2770,1	3048,3	3142,3	3174,9	3141,4	3008,3	2897,6	2905,0

Als we deze tabel met de geschatte aantallen van in Gent gedomicilieerde kinderen dan vergelijken met de huidige capaciteit (schooljaar 2014-2015) zoals door de scholen aangegeven in CAR, dan komen we tot de volgende voorspelde tekorten / overschotten:

Merk op dat de cohortejaren 2004 en 2008 (sprongen in geboorte-aantallen) te zien zijn in de tabel. 2010 tekent de hoogste geboorte-aantallen.

groep	Lft (31/12)	cap	Geboorte-jaar (schooljaar 2015-2016)	N kinderen voorspeld	overschot/tekort	geb jaar (schooljaar 2016-2017)	aantal kinderen voorspeld	overschot/tekort	Geb jaar (schooljaar 2017-2018)	aantal kinderen voorspeld	overschot/tekort	geb jaar (schooljaar 2018-2019)	aantal kinderen voorspeld	overschot/tekort	geb jaar (schooljaar 2019-2020)	aantal kinderen voorspeld	overschot/tekort	geboortejaar (schooljaar 2020-2021)	aantal kinderen voorspeld	overschot/tekort
Instap-klas	2	3063	2013	2930,9	132,1	2014	2938,4	124,6	2015			2016			2017			2018		
1ste kl	3	3209	2012	2981,5	227,5	2013	2871,8	337,2	2014	2879,2	329,8	2015			2016			2017		
2de kl	4	3209	2011	3064,9	144,1	2012	2935,0	274,0	2013	2827,0	382,0	2014	2834,3	374,7	2015			2016		
3de kl	5	3245	2010	3075,5	169,5	2011	3043,1	201,9	2012	2914,2	330,8	2013	2806,9	438,1	2014	2814,1	430,9	2015		
1ste lj	6	3350	2009	3037,4	312,6	2010	3068,9	281,1	2011	3036,5	313,5	2012	2907,9	442,1	2013	2800,8	549,2	2014	2808,0	542,0
2de lj	7	3165	2008	2939,5	225,5	2009	3030,2	134,8	2010	3061,6	103,4	2011	3029,3	135,7	2012	2901,0	264,0	2013	2794,2	370,8
3de lj	8	3045	2007	2646,9	398,1	2008	2912,7	132,3	2009	3002,5	42,5	2010	3033,6	11,4	2011	3001,6	43,4	2012	2874,5	170,5
4de lj	9	2943	2006	2692,6	250,4	2007	2656,1	286,9	2008	2922,8	20,2	2009	3012,9	-69,9	2010	3044,2	-101,2	2011	3012,0	-69,0
5de lj	10	2803	2005	2701,9	101,1	2006	2749,3	53,7	2007	2712,0	91,0	2008	2984,3	-181,3	2009	3076,4	-273,4	2010	3108,2	-305,2
6de lj	11	2672	2004	2732,9	-60,9	2005	2759,9	-87,9	2006	2808,3	-136,3	2007	2770,1	-98,1	2008	3048,3	-376,3	2009	3142,3	-470,3

8. Bijlage B – (1) Overwegingen/nuances bij projecties (uit rapport 2013)

Uit de raming van de nood aan capaciteitsuitbreiding in het BaO voor de komende schooljaren kan een eenvoudige optelsom gemaakt worden. “Met een capaciteit in het zesde leerjaar (L6) van x plaatsen hebben we een reëel tekort van y plaatsen wanneer over 9 jaar de xxx K1-kinderen naar L6 zullen gaan.”

Iedereen met wat onderwijservaring zal meteen aangeven dat dat een weliswaar logische redenering is die NIET opgaat. Waarom niet ? De volgende tendensen moeten in beeld gebracht worden:

1. Schoolse vertraging, het ‘zittenblijven’, is hoger in Gent dan in Vlaanderen, en hoger onder niet-Belgen dan onder Belgen.
2. 12-jarigen kunnen doorstromen naar 1B in het Secundair Onderwijs, ook als ze nooit in L6 aanbeland zijn. Wie 14 jaar geworden is en het lager onderwijs nog niet af heeft, moet trouwens naar 1B overstappen.

Gevolg: Niet alle eerstejaars stromen door tot in het zesde leerjaar; zittenblijvers hopen zich op in het vierde en het vijfde leerjaar (of soms nog vroeger), wat zorgt voor een ‘verdikking’ in L4 en L5 en een ‘verdunning’ in L6.

3. Over de zes leerjaren heen is er een uitstroom van gewoon naar buitengewoon BaO van 5%. Daarover kan nog aangegeven worden dat het beleid aanstuurt op meer inclusie in de toekomst.
   Gevolg: het ophopingseffect van het zittenblijven wordt wat afgeroomd.

Ook hier spelen alle eerder vermelde nevenfactoren zoals instromende en uitstromende schoolpendel, leeftijdsspecifieke migratiesaldo’s, onderwijsexterne factoren zoals woonuitbreiding, de verhouding stad/regio hun rollen in meerdere of mindere mate.

Gevolg en conclusie 11: een raming opmaken voor de nood aan capaciteit in het BaO voor L6 vraagt, meer nog dan voor K1, het in rekening brengen van ander parameters dan louter het tellen van de in Gent gedomicilieerde 11-jarigen. Een dergelijke oefening vraagt databestanden die historieken omvatten, specifiek voor Gent. Parameters kunnen dan hun waarde krijgen op basis van Gentse trends. Met die parameters kan dan een rekenmodel opgebouwd worden. Op dat moment staan we al dicht bij het opbouwen van een capaciteitsmonitor, wat een degelijk antwoord zou zijn op de gestelde vraag “om de situatie nauwkeurig te monitoren”. Tegelijk gaat dat de inspanningskracht van een lokale overheid te boven.

Zie daarvoor onder meer een eindrapport “HAALBAARHEIDSONDERZOEK VAN EEN MONITORINGSYSTEEM VOOR CAPACITEITSBEHOEFTEN IN HET LEERPLICHTONDERWIJS”, jan. 2012 (S. Groenez, J. Verhaeghe, J. Surkyn, B. Capéau, A. Vandenbroucke).

9. Bijlage B (2) Overwegingen: Gent is geen homogeen gebied (uit het rapport 2013)

Naast de bedenkingen hierboven ook nog de volgende:

De prognose gaat uit van het 'naar school gaan in de buurt'-principe, terwijl:

- Er algemeen naar een afstemming vraag/aanbod wordt gekeken in termen van een dekkingsgraad '100', terwijl een dekkingsgraad van (bijvoorbeeld) 105, i.e. voor elke 100 Gentse kinderen 105 plaatsen, een realistischer streven zou zijn, rekening houdend met bv. instroom van buiten Gent én Gentenaars die het over de grenzen gaan zoeken uit noodzaak van een te krap berekend marktmechanisme van 1 op 1.

EN

Deze oefening gaat uit van een homogeen 'Gents' verhaal, terwijl:

- er, vooral in kansarme buurten, een deel instappers aan de schoolpoort staan zonder vooraf aangemeld/ingeschreven te zijn.
- er, vooral in kansarme buurten, een deel kinderen zonder papieren naar school gaan.
- scholen en netten ongelijk verdeeld zijn in een ruimtelijk gelaagde stad, die onderdeel is van een regio. Vandaar dat eventuele druk en evolutie in die druk op scholen net buiten de stadsgrenzen in beeld zouden moeten komen, evenals analyse van verschillen tussen netten.

Conclusie 6: Het raamwerk is dat van het marktmechanisme '1 op 1': voor elke 100 Gentse kinderen zijn er 100 plaatsen. In een stedelijke context lijkt dat te krap te zijn.

Conclusie 7 : Het verhaal van het capaciteitsprobleem in Gent vraagt verdere analyse voor wat de verschillen tussen de netten betreft, de gevoeligheid rond keuze tussen al dan niet concentratieschool of al dan niet methodeschool.